

РЕШЕНИЕ

№ 268

гр. С., 13.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С., ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Петър Хр. Маргаритов

Членове: Тоничка Д. Кисьова
Мария Ан. Славчева

при участието на секретаря Недялка М. Кокудева
като разгледа докладваното от Мария Ан. Славчева Въззивно гражданско
дело № 20235400500381 по описа за 2023 година

И за да се произнесе, взе в предвид следното:

И за да се произнесе, взе в предвид следното:

Производството е по реда на чл. 268 от ГПК във връзка с чл.42б“б“, във вр. С чл.25
ал.13Н.

С. окръжен съд е сезиран с въззивна жалба с вх.№ 2668/16.12.2022г. от Емине А. Ш.,депозирана чрез пълномощника й адв.М.О., срещу Решение №62/30.05.2022г., постановено по гр.д.№ 69/2022г. по описа на РС-М., с което е отхвърлен предявеният от Е. А. Ш., ЕГН *****, с адрес село Р., община М., област С., против С. А. Б., ЕГН *****, с адрес село С., ул. „О.“ № 30 и М. Н. Б., ЕГН *****, с адрес село С., ул. „О. ” № 30, иск с правно основание чл. 42, б. „б“ вр. чл. 25, ал. 1 от ЗН от Закона за наследството за прогласяване на нищожността на саморъчно завещание от 23.04.2012 г. на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г., поради това, че завещанието не е написано и подписано от А.М.К. и поради липса на дата на съставяне на завещанието, както и е отхвърлен предявеният от Е. А. Ш., ЕГН *****, с постоянен адрес село Р., община М., област С., против М. Н. Б., ЕГН *****, с адрес село С., ул. „О.“ № 30, иск с правно основание чл. 30, ал. 1 от ЗН да бъде намалено завещателно разпореждане, извършено на 23.04.2012г. под формата на саморъчно завещание на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г., което саморъчно завещание е обявено на 11.04.2017

г. от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 на НК до размера на $\frac{1}{4}$ ид.ч. от имуществото му, представляваща разполагаемата част от цялото движимо и недвижимо имущество останало след смъртта на А.М.К., като бъде възстановена запазената част на Е. А. Ш., ЕГН ***** от наследството на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г.

Със същото решение по предявеният иск от Е. А. Ш., ЕГН ***** , с постоянен адрес село Р., община М., област С. против С. А. Б., ЕГН ***** , с адрес село С., ул. „О.“ № 30 е ВЪЗСТАНОВЕНА, на основание чл.30 ЗН , запазената част на Е. А. Ш., ЕГН ***** от наследството на А.М.К., ЕГН ***** , бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г., накърнено с частно завещателно разпореждане, обективизирано в саморъчно завещание на А.М.К. от 23.04.2012 г., обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗН от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 на НК в полза на С. А. Б., ЕГН *****

Със същото решение е осъдена на основание чл. 36, ал.2, вр. ал.1 ЗН С. А. Б., ЕГН ***** да заплати на Е. А. Ш., ЕГН ***** сумата от 305.74 лева (триста и пет лева и седемдесет и пет стотинки), необходима за възстановяване на запазената й част от наследството на А.М.К., ЕГН ***** , бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г. и е ПОСТАНОВЕНО на основание чл. 36, ал. 2 от ЗН ответницата Е. А. Ш., ЕГН ***** да задържи следния недвижим имот: $\frac{1}{2}$ ид. ч. от поземлен имот пл.№93, с площ 806.5 кв.м., за който е отреден УПИ VI I - 93,94, с площ 868.5 кв.м., в кв.13 по плана на с. С., общ. М., одобрен със Заповед №РД-124 от 18.06.1979 год., ведно с $\frac{1}{2}$ ид.ч. от построената в него едноетажна паянтова стопанска сграда, със застроена площ 126 кв.м., който имот е придобила въз основа на частно завещателно разпореждане, обективизирано в саморъчно завещание от 23.04.2012 г. на А.М.К., обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗН от Нотариус Семир Бозов, рег. № 356 на НК, вписано под вх. рег. № 231/03.05.2017 г., том 1, акт * от 2007 г., номер на описна книга 120 от 03.05.2017г. при Служба по вписванията гр. М..

Със същото решение е осъдена С. А. Б., ЕГН ***** да заплати на Е. А. Ш., ЕГН ***** сумата от 938.93 лева (деветстотин тридесет и осем лева и деветдесет и три стотинки) направени по делото разноси по съразмерност, а на М. Н. Б., ЕГН ***** да заплати сумата от 502.,50 лева (петстотин и два лева и петдесет стотинки) направени по делото разноси по съразмерност.

С въззивната жалба се атакува постановеното решение в частта му, с която съдът е отхвърлил предявеният от Е. А. Ш., ЕГН ***** , с адрес село Р., община М., област С., против С. А. Б., ЕГН ***** , село С., ул. „О.“ № 30 и М. Н. Б., ЕГН ***** , село С., ул. „О.“ № 30, иск с правно основание чл. 42 б. „б“ вр. чл. 25 ал. 1 от Закона за наследството за прогласяване на нищожността на саморъчно завещание от 23.04.2012 г. на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г., поради това, че завещанието не е написано и подписано от А.М.К. и поради липса на дата на съставяне на завещанието, както и в частта, с която е отхвърлен предявения от Е. А. Ш. против М. Н. Б. иск с правно основание чл. 30 ал. 1 от ЗН да бъде намалено завещателно разпореждане,

извършено на 23.04.2012г. под формата на саморъчно завещание на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г., което саморъчно завещание е обявено на 11.04.2017г. от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 на НК до размера на $\frac{1}{4}$ ид. ч. от имуществото му, представляваща разполагаемата част от цялото движимо и недвижимо имущество, останало след смъртта на А.М.К., с искане да бъде възстановена запазената част на Е. А. Ш., ЕГН ***** от наследството на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015г., както и в частта, с която по предявения иск от Е. А. Ш. против С. А. Б. е възстановена на основание чл.30 ЗН, запазената част на Е. А. Ш. от наследството на А.М.К., накрънено с частно завещателно разпореждане, обективизирано в саморъчно завещание на А.М.К. от 23.04.2012 г, обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗН от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 на НК само в полза на С. А. Б., ЕГН ***** , както и е осъдена на основание чл. 36 ал.2 вр. ал.1 ЗН С. А. Б. да заплати на Е. А. сумата от 305.74 лева (триста и пет лева и седемдесет и пет стотинки), необходима за възстановяване на запазената й част от наследството на А.М.К., бивш жител на с. С., общ. М., починал на 16.10.2015 г. и е постановено на осн. чл. 36, ал. 2 от ЗН ответницата С. А. Б. (посочена поради допуснатата очевидна фактическа грешка като Е. А. Ш.), ЕГН ***** да задържи недвижим имот: $\frac{1}{2}$ ид. ч. от поземлен имот пл.№93, с площ 806.5 кв.м., за който е отреден УПИ VII- 93,94, с площ 868.5 кв.м., в кв.13 по плана на с. С., общ. М., одобрен със заповед №РД-124 от 18.06.1979 год., ведно с $\frac{1}{2}$ ид.ч. от построената в него едноетажна паянтова стопанска сграда, със застроена площ 126 кв.м., който имот е придобила въз основа на частно завещателно разпореждане, обективизирано в саморъчно завещание от 23.04.2012 г. на А.М.К., обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗН от нотариус Семир Бозов, вписано под вх. рег. № 231/03.05.2017 г, том 1, акт * от 2007 г., номер на описна книга 120 от 03.05.2017г. при Служба по вписванията гр. М., както и в частта за разносните, съобразно изхода на спора.

Направено е оплакване,че в обжалваните части Решение № 62/30.05.2022г., постановено по гр. д. № 69/2022г. по описа на РС М. е неправилно поради неговата незаконосъобразност и моли съдът да го отмени, като постанови свой съдебен акт, с който да отхвърли изцяло предявените искове.

По отношение на иска по чл.42 б“б" Закона за наследството се изразява несъгласие с приетото от районен съд, че от експертното заключение по допуснатата съдебно-графологична експертиза се обосновавал извод за автентичност на оспореното завещание, както и че не са основателни аргументите на ищеца за нищожност на завещанието поради поставяне на датата под подписа на завещателя.

Жалбоподателката оспорва заключението на съдебно-графологичната експертиза, с оплаквания за необоснованост и очевидна неправилност на първоначалното заключение. Направено е оплакване,че освен, че то не съдържа извод с достатъчна степен на вероятност, заключението не е мотивирано, тъй като при сравнение на начина на изписване на буквите и тяхното свързване дори от човек, който не е вещ, се установява различно изписване на повече от половината на буквите, въпреки което експертът е дал заключение, че били

изписани от един и същи човек. Поддържа се също така, че експертът не разполага и с нужната професионална компетентност за изготвяне на експертиза с поставените задачи, видно от отговора му на въпроса какво образование има.

На следващо място се релевира оплакване, че дори да се приеме за правилно, заключението не дава категоричен отговор на въпроса дали завещанието е написано от лицето, посочено като завещател, поради което същото не може да ползва ответниците при доказване на тезата им, че завещанието е написано от А.К. и такъв факт неправилно е приет за доказан в производството от РС М.. Изводът на експерта, че вероятно било написано от него, не е достатъчен да се приеме за доказан факта на саморъчното изписване на завещанието. Той е сериозно разколебан и от заключението на експерта, че при сравнение на почерка от обратната азписка и завещанието, със сигурност се установява, че двата документа са изписани от различни лица.

Поддържа също така противоречивост на мотивите на РС М. за написване на завещанието на А.К. при спазване на формалните изисквания на чл.25 от Закона за наследството. От една страна, съдът приема, че датата следва да е написана преди подписа, не формира ясен и еднозначен извод дали приема за установено, че датата е поставена след подписа на завещанието, но въпреки това заключава, че тъй като било надлежно обявено от нотариус и вписано в имотния регистър, то било действително. Тези изводи на съда противоречат на правилата на формалната логика, на материалния закон и на съдебната практика.

Завещанието е строго формален акт. Датата на съставянето на такъв акт е един от съществениите му задължителни реквизити и трябва да бъде посочена в текста на завещанието преди подписа на завещателя, с който той удостоверява, че завещанието е написано от него и че то съдържа негови волеизявления - чл.25 ал.1 изр.2 ЗН. С оглед на това ако датата е поставена след подписа, тя не е част от завещателния акт, което е равносилно на липса на дата.

В разглеждания случай от саморъчното завещание е видно, че датата 23 април 2012 година е изписана на реда под този, на който е положен подписа на завещателя, поради което и на това основание завещанието е нищожно, тъй като датата е изписана след подписа на завещателя, което изключва тази дата от разпореждането.

В тази насока съдът не е обсъдил твърдението в исковата молба, че подписът се полага след завещателните разпореждания, като поставя край на завещанието. В случай, че преди поставянето на подписа в завещанието не се съдържа дата, то следва да се приеме, че завещанието не съдържа дата, а тъй като тя е задължителен елемент от него, завещанието е нищожно на основание чл.25 ал.1 изр.2 ЗН.

Изразява несъгласие с приетото по отношение на иска по чл.30 от Закона за наследството РС М. за установено, че запазената част на ищцата Е. А. Ш. от наследството на баща ѝ е $\frac{1}{4}$ и възлиза на 8 943.50 лева, при съобразяване със заключението по СОЕ към датата на откриване на наследството 16.10.2015г. Стойността на получените от нея наследствени имоти е в размер на 2 250.00 лева, поради което безспорно е накърнена

нейната запазена част. При това положение не се съгласява с факта, че РС М. е присъдил в нейна полза сумата от 305.74 лева за възстановяване на запазената ѝ част, при положение, че разликата между полученото наследство и запазената част е 6 693.50 лева, което е почти 22 (двадесет и два) пъти над присъденото от РС М..

Направено е оплакване и несъгласие с мотивите на съда за изчисляване на размера, необходим за възстановяване на запазената част на ищцата, тя на практика не е възстановена. Присъдена ѝ е сума от едва 305.74 лева, вместо да се постанови възстановяване до размера на $\frac{1}{4}$ от наследството, оставено от баща ѝ, каквато е исковата претенция, като липсва отхвърлителна част дори за разликата между 6 693.50 лева до 305.74 лева. При положение, че първата ответница е получила имущество на стойност 11 130.00 лева, надвишаващо нейната запазена част с 2 186.50 лева, за уравниване на дяловете на двете сестри, съдът присъжда заплащане на сумата от 305.74 лева, тъй като щяла да се постави в неравностойно положение С. Б.. След присъждане на 305.74 лева, нейното наследствено имущество би намаляло до 10 824.26 лева, а това на ищцата би се увеличило до 2 555.74 лева - , като се твърди, че на практика няма никакво реално възстановяване на запазената част на ищцата, която безспорно е накърнена. Направено е искане съдът да отмени Решение № 62/30.05.2022г., постановено по гр. д. № 69/2022г. по описа на РС М. в обжалваната му част и да постанови свой съдебен акт, с който да прогласи нищожността на саморъчно завещание К. с посочена в него дата на съставяне 23.04.2012г. на А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г., обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27 ал. 1 ЗН от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 по регистъра на нотариалната камара, вписано в Службата по вписванията при РС М. с вх. № 231/05.05.2017г., Акт № 23, т.1, поради написването му изцяло на ръка от завещателя, неподписването му от завещателя, липсата на дата, на която е съставено завещанието, а при условията на евентуалност, при отхвърляне на този иск, на основание чл. 30, ал. 1 Закона за наследството да намали завещателно разпореждане, извършено на 23.04.2012г., под формата на саморъчно завещание на А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г., което саморъчно завещание е обявено на 11.04.2017г. от нотариус Семир Бозов, рег. №356 на НК, до размера на $\frac{1}{4}$ идеална част от имуществото му, представляваща разполагаема част от цялото движимо и недвижимо имущество останало след смъртта на А.М.К., като възстанови запазената част на Е. А. Ш. от наследството А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г.

С писмения отговор се оспорва основателността на депозираната въззивна жалба. Според въззваемите неоснователно е твърдението за допуснато съществено процесуално нарушение, изразяващо се в отхвърляне на искането за допускане на повторна експертиза, поради необоснованост и очевидна неправилност на първоначалното заключение. Повторна експертиза се възлага, когато даденото заключение е оспорено от страните в производството, но и същото е необосновано и възниква съмнение за неговата правилност. Поддържа се, че настоящият случай, не е такъв, защото заключението на вещото лице е обосновано, като при изслушването си в с.з. от 02.03.2023г. , Д. подробно уточни коя

идентификационна съвкупност сочи на извода за изписване на текста от завещателя А.К., а заключението за „вероятност“ е производно от незначителния сравнителен материал. В същият разпит, на поставените уточняващи въпроси, експертът конкретно посочил съвпаденията в общите графически признаци и конкретните частни признаци, каквито са формата на движенията при изписване на елементи от посочени букви и цифри, и формата на движенията при свързване на отделни елементи отново на конкретни букви и цифри. Уточнена е в същото съдебно заседание професионалната квалификация и опит на в.л. Д. от 2015г. , заради което съмнение за некомпетентност съдът напълно изключил. Поддържа се неоснователност и на твърдението , че с оглед начина на изписване на буквите и тяхното свързване дори и от човек, който не е вещ се установява различно изписване на повече от половината букви“ в завещанието. Напротив в с.з. от 02.03.2023г., а така и в писменото си заключение , вещото лице убедително и подробно разяснява изводите си в т.ч. за частните признаци, които са характерни за изписване на буквите, местоположението на буквите и други елементи, които образуват съвкупност водеща до извеждане на заключението. Вещото лице подробно и компетентно обсъжда и общите признаци при изписване на отделните букви, продължителността на изписване на елементите, които дават основание да изложи заключението си, макар и при вероятност предвид оскъдния сравнителен материал.

Направен е довод, че при това положение, изводът на Районният съд, за възприемане на СГЕ, като компетентно изготвена, не представлява съществено процесуално нарушение. Правилен поради това е извода на съда, че саморъчното завещание е изписано и подписано от завещателя А.К. и че направеното оспорване на истинността му не е доказано.

В мотивите си съдът се позова на Решение № 158/03.07.201 Зг. по гр.д.№ 1455/201 Зг. на ВКС, II г.о. с което е прието, че когато експертното заключение е в смисъл, че саморъчното завещание вероятно е написано и подписано от лицето, посочено като негов автор може да обоснове извод за автентичност на документа и спазване на формата по чл. 25, ал.1 ЗН и действителност на завещанието, ако причините, поради които експерта са стигнали до извода, че е налице само вероятност по отношение авторството на документа касаят особеностите на конкретния случай. В настоящия случай липсата на категоричност на заключението се дължи на оскъдния сравнителен материал по делото.

На следващо място се поддържа неоснователност на възражението за нищожност на завещанието поради неспазване на формалните изисквания на чл.25 от ЗН и конкретно „поради изписване на датата след подписа на завещателя. Във въззивната жалба изводите на районният съд неправилно се перефразират и цитират. Относно приетото от съда, че предвид съдържанието му, завещателното разпореждане е написано при спазване на формалните изисквания на чл. 25 от Закона за наследството. Законът изисква подписът да бъде след завещателните разпореждания, което обстоятелство в случая е налице, тъй като няма завещателни разпореждания, които да са направени след него. Документът има ясна дата на съставянето му и същото отговаря на формалните изисквания на чл.25, ал.1 ЗН за валидност. Поддържа се също така, че датата на съставяне на завещанието е съществен елемент от неговото съдържание, относима към преценка за поредността на завещанието. В

конкретният случай обаче датата е ясно и пълно изписана в завещанието, а също така подписът е поставен след завещателните разпореждания.

Според въззиваемата страна невярно е посоченото във въззивната жалба, че съдът не е обсъдил възражението относно датата и изписването ѝ след подписа, тъй като съдът е посочил, че значим в случая е факта, на изписване на датата след завещателното разпореждане.

По главно предявения иск се поддържа, че правилно е прието с решението на Районен съд гр.М., че процесното по делото завещание съдържа лично изписване на текста (почерка) и на подписа на вписания завещател (по данни от СПГЕ), а същевременно очевидно подписът е поставен след завещателните разпореждания и документът има и ясна дата на съставянето му. Завещателното разпореждане отговаря на условията на чл.25 ал.1 ЗН за валидност. Отделно от горното завещанието е обявено по предвидения в чл.27 ЗН ред. Като е съобразил горното, Районният съд се е произнесъл в съответствие с част от имуществото на А.К. е завещано на Ф.М.К., починала на 22.07.2021г., чийто наследник по закон е самата ищца - Е. А. Ш.. Поддържа се също така, че оплакването за машинално изчисление на нарушена запазена част, с което при запазена част от 8 943.50лв. и приспадане на завещано имущество от 2 250.00лв., следвало накърнение с 6 693.50 лв. не е основателно. Твърди се също така, че за да постанови решението си, съдът е извършил съвкупна преценка на множеството значими обстоятелства - Ф.М.К., починала на 22.07.2021г., е заветник по саморъчното завещание, но тя е починала на 22.07.2021г., а неин наследник по закон е и самата ищца. Имущество на стойност 21 623лв. е получено от този заветник, респ. правоприменик тук е ищцата. С. А. Б. е вписана като заветник по отношение на ½ ид.ч. от поземлен имот пл. № 93, парцел - УПИ VII-93,94, площ по док. - 806.50 кв.м., пл.№ 93 с площ 806.50 кв.м., за който е отреден УПИ VII-93, 94 с площ 868.50 кв.м., с С., както и ½ ид.ч. от сграда - предназначение - стопанска сграда, парцел УПИ VII-93, 94, площ по документи 126 кв.м., ЕДНОЕТАЖНАПАЯНТОВА СТОПАНСКА СГРАДА, с. С. общ. М., стойността на което имущество е сума 11 130лв. М. Н. Б. не е наследник по закон и е вписан като заветник, по отношение на поземлен имот пл. № 048004, площ по документи - 3.048 дка, местност „Г.З.“ в с.С. на стойност 762лв. Ищцата Е. А. Ш. е вписана като заветник на поземлен имот пл. № 059090, с площ по документи - 3.000 дка, местност „Л.“, образуван от имот № 059019, с.С. и на имот пл. № 059040, площ по док. - 2.000 дка, местност „Л.“, образуван от имот № 059019, с. С. на стойност 2250лв.

Твърди също, че след като се приспадне паричната равностойност на запазената част на С. Б., на запазената част на Ф.К. -съпруга на наследодателя и завещаното в полза на Е. Ш. имущество, остава остатък от 15 637 лева при разполагаема част на наследодателя -А.К. в размер от 8 943.50 лева., при което със сумата от 6 693.50 лева е надвишена разполагаемата част на наследодателя и е накърнена запазената част на ищцата ($6693.50 + 2\,250 = 8943.50$).

Вследствие тези фактически установявания и изчисления, според въззиваемите съдът приема, че сумата от 6 693.50 лева не би могла да бъде възстановена от полученото от първата ответница имущество въз основа на завещанието, доколкото по този начин би се

стигнало до накърняване на запазената част от наследството на последната. Не би могло да се приеме и че завещаното в полза на първата ответница имущество следва да бъде намалено със сумата от 2 186.50 лева (разликата над запазената й част до размера на полученото имущество), тъй като по този начин първата ответница не би получила част от разполагаемата част от наследството на наследодателя, което би я поставило в неравноправно положение спрямо съпругата на наследодателя. При тези изчисления и при прилагане на закона, съдът е приел че завещателното разпореждане следва да бъде намалено пропорционално, като се вземе предвид размера на завещаното имущество в полза на ответниците и съпругата на наследодателя в рамките на неговата разполагаема част. Така от сумата от 15 637 лева получена след приспадане равностойност на запазената част на първия ответник, съпругата на наследодателя и завещаното в полза на ищцата имущество (първата ответница е получила сумата от 2 186.50 лева, вторият ответник 762 лева, а съпругата на наследодателя - 12 688.50 лева). Според Районният съд при спазване на същите пропорции по отношение на надвишаването на разполагаемата част в размер на 6 693.50 лева, следва да се приеме, че със завещаното в полза на първата ответница имущество е накърнена запазената част на ищцата със сумата от 305.34 лв., с която сума следва да се намали и завещателното разпореждане извършено в полза на С. Б..

Счита също така, че следва прилагане от съда на разпоредбата на чл. 36 ал. 1 ЗН, според която когато предмет на завета е недвижим имот и отделянето на част от него за да се допълни запазената част на наследника, не може да стане удобно, в случай, че стойността на завещания имот надвишава с $\frac{1}{4}$ разполагаемата част, имотът остава в наследството, а заветникът получава стойността на разполагаемата част.

Съобразно нормата на ал. 2 на чл. 36 ЗН, когато заветникът е наследник със запазена част, той може да задържи целия имот, само ако стойността му не надвишава разполагаемата част и неговата запазена част.

На следващо място се поддържа, че съществен за крайният правен резултат, постановен от съда е и факта, че заветникът М. Н. Б. внук на завещателя, не е призован към наследяване. Ищцата, сега жалбоподател не е приемала по опис наследството нито от своя баща, нито от своята майка. Приемането на наследството по опис е материална предпоставка за реализиране правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призован към наследяване. За това и искът спрямо този ответник на самостоятелно основание е подлежал на отхвърляне, в какъвто смисъл е и произнасянето от районен съд М..

Моли съдът да приеме, че подадената въззивна жалба е неоснователна и да потвърди решението от 30.05.2023г. на Районен съд гр.М. като правилно. Претендира направените разноси пред настоящата съдебна инстанция.

В съдебно заседание редовно и своевременно призована жалбоподателката Е. Ш. се явява лично и чрез пълномощника си адв. Орманова, която поддържа изцяло депозираната въззивна жалба.

Въззиваемите С. Б. и М. Б. редовно и своевременно призовани се явяват лично и с

пълномощника си адв.Русева, която поддържа неоснователност на въззивната жалба.

Въззивният съд след като взе в предвид изложените с въззивната жалба оплаквания, становището в писмения отговор,провери атакуваното съдебно решение,след обсъждане доказателствата по делото съобрази следното:

Въззивната жалба е редовна и допустима, тъй като е постъпила в законово установения срок, отговаря на изискванията, визирани в нормите на чл. 260 и чл. 261 ГПК, подадена е от субект, разполагащ с правен интерес от атакуване срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, чрез постановилия го съд.

След извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно. Постановено е от надлежен съдебен орган, функциониращ в надлежен състав в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма и е подписано от съдебния състав, който го е постановил.

Решението е и допустимо, тъй като първоинстанционният съд е разгледал допустими искове, предявени от надлежно легитимиран правен субект, разполагащ с право на иск, надлежно упражнено чрез депозирана редовна искова молба.

Разгледана по същество въззивната жалба е неоснователна, а атакуваното решение е законосъобразно постановено и основано на доказателствата по делото, по следните съображения:

М.ски районен съд е сезиран с искова молба,в която са изложени твърдения,че ищцата е законен наследник на А.М.К. с ЕГН *****, който починал на 16.10.2015 година, като оставил за наследници Ф.М.К. майка на ищцата и първата ответница нейна сестра - С. А. Б.. На 22.07.2021 година Ф.М.К. починала, оставила законни наследници ищцата и сестра й С. А. Б.. В наследството на бащата били включени: 1. Поземлен имот пл. №93 с площ 806,5 кв.м., за който е отреден УПИ УН-93,94 с площ 868,50 кв. м. в квартал 13 по плана на село С., община М., одобрен със Заповед №РД-124 от 18.06.1979г., ведно е построената в него едноетажна паянтова стопанска сграда със застроена площ 126,00 кв.м., както и 1/2 идеална част от следните недвижими имоти, намиращи се на територията на община М., която той е придобил на основание наследяване от баща си Е.Е.Б. (М.М.К.): 2. Поземлен имот с идентификатор 43983.1.143 по кадастралната карта и кадастралните регистри (КККР) на село Л., община М., област С., одобрени със Заповед № РД-18-88/18.12.2009 година на ИД на АГКК-София, с адрес: местността „К." с площ 10 225 кв.м. 3. Поземлен имот с идентификатор 43983.1.149 по КККР на село Л., община М., област С., одобрени със Заповед № РД-18-88/18.12.2009 година на ИД на АГККСофия, с адрес: местността К. с площ 22 718 кв. м. 4. Поземлен имот № 059019 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 17,649 декара девета категория, находяща се в местността Л. 5. Поземлен имот № 002013 по картата на землището на село Л., община М., ЕКАТТЕ 43582, е трайно предназначение: дървопроизв. пл. с площ от 4.301 дка, находяща се в местността Р. по падащ в 1 Този файл е

копие на електронно подписан документ. Оригиналът е подписан от S.A.D. на 30.05.2023 г. в 14:54:09 ч. Актът е постановен на 30.05.2023 от дел 443, подотдел „и“; 6. Поземлен имот № 067011 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 0.440 дка, девета категория, намира се в местността Л. 7. Поземлен имот № 048004 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 3.048 дка, пета категория, намира се в местността Г.З. 8. Поземлен имот № 048005 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 1,553 дка, пета категория, намира се в местността Г.З.. 9. Поземлен имот № 048011 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 1.368 дка, пета категория, намира се в местността Г.З. 10. Поземлен имот № 059003 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 2.252 дка, девета категория, намира се в местността Л. 11. Поземлен имот № 061018 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 4,489 дка, девета категория, намира се в местността Л. 12. Поземлен имот № 000017 по картата на землището на село М., община М., ЕКАТТЕ 49504. с трайно предназначение ливада с площ от 5.482 дка, девета категория, намира се в местността Д. 13. Поземлен имот № 102030 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение: иглолистна гора с площ от 4,496 дка, намира се в местността Л. попада в дел 442, подотдел „з“ 14. Поземлен имот № 059055 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 3,112 дка, девета категория, намира се в местността Л. 15. Поземлен имот № 059060 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 23.289 дка, девета категория, намира се в местността Л. 16. Поземлен имот № 059062 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 7.206 дка, девета категория, намира се в местността Л. 17. Поземлен имот № 059043 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 3.98 дка, девета категория, намира се в местността Л. 18. Поземлен имот № 059090 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 3,00 дка, девета категория, намира се в местността Л. 19. Поземлен имот № 059040 по картата на землището на село С., община М., ЕКАТТЕ 68451, с трайно предназначение ливада с площ от 5.00 дка, девета категория, намира се в местността Л.. При направена справка в Имотния регистър, воден от Агенция по вписванията, ищецът установил, че по партидата на баща му на 03.05.2017 година бил вписан препис от обявено негово саморъчно завещание като Акт № *, том*, вх. рег. № 231/03.05.2017г. на Служба по вписванията при РС М., съгласно който на майка му Ф.М.К. били завещани имотите, описани по-горе под т. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9,10,11,12,13,14, 15, 16 и 17. На сестра му С. А. Б. била завещана ½ идеална част от имота по т.1, на М. Н. Б. бил завещан имота по т. 7, а на ищцата - имотите, описани по-горе под т. 18 и 19. Саморъчното завещание на баща им било обявено с Протокол от 11.04.2017 година на нотариус Семир Бозов за обявяване на саморъчно завещание и се съхранявало в архива му като акт № 730,

том I, акт № 45, дело № 2/03.05.2017г. Изложени са твърдения за нищожност на завещателния акт, поради това, че завещанието не е било написано от баща му А.М.К. и не било подписано от него, освен това датата като задължителна част от завещателното разпореждане е трябвало да бъде посочена в текста на завещанието преди подписа на завещателя, с който той удостоверявал, че завещанието е написано от него и че то съдържало негови волеизявления - чл.25 ал.1 изр.2 ЗН, а в разглеждания случай датата „23 април 2012" година била изписана на реда под този, на който е положен подписа на завещателя, поради което и на това основание завещанието било нищожно, тъй като датата била изписана след подписа на завещателя, което изключва тази дата от разпореждането.

При условията на евентуалност, в случай, че саморъчното завещание се окажело действително релевира искане завещателното разпореждане в него да бъде намалено, като бъде възстановен размера на запазената част от наследството на А.М.К., починал на 16.10.2015г. в размер на $\frac{1}{4}$ идеална части от цялото движимо и недвижимо имущество останало след смъртта му. В петитума е поискано на основание чл.42 б."б" Закона за наследството да бъде прогласена нищожността на саморъчно завещание с посочена в него дата на съставяне 23.04.2012г. на А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г., обявено на 11.04.2017 г. по реда на чл. 27, ал. 1 ЗН от нотариус Семир Бозов, рег. № 356 по регистъра на Нотариалната камара, вписано в Службата по вписванията при РС М. с вх. № 231/05.05.2017г., акт № 23, т.1, поради написването му изцяло на ръка от завещателя, неподписването му от завещателя, липсата на дата, на която е съставено завещанието. При условията на евентуалност, при отхвърляне на така предявения иск, на основание чл. 30 ал. 1 Закона за наследството е поискано да бъде намалено завещателно разпореждане, извършено на 23.04.2012г., под формата на саморъчно завещание на А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г., обявено на 11.04.2017г. от нотариус Семир Бозов, рег. №356 на НК, до размера на $\frac{1}{4}$ идеална част от имуществото му, представляваща разполагаема част от цялото движимо и недвижимо имущество останало след смъртта на А.М.К., като бъде възстановена запазената част на Е. А. Ш., ЕГН *****, с постоянен адрес село Р., община М., област С. от наследството А.М.К., бивш жител на село С., община М., починал на 16.10.2015г.

С писмения отговор се оспорва основателността на предявените искове, като се сочи, че Е. А. Ш. и С. А. Б. са сестри-наследници по закон на баща си А.М.К., починал на 16.10.2015г., както и на Ф.М.К., починала на 22.07.2021г., тяхна майка. Ответникът М. Н. Б. бил син на първата ответница С. А. Б., внук наследодателя на А.М.К. и неговата съпруга Ф.М.К., баба и дядо по майчина линия. Няма спор, че Е. А. Ш. дълги години живеела и работила в Турция, като грижите за родителите поела ответницата С. Б. изцяло и семейството ѝ. Поддържа се също така, че Е. Ш. не е приела по опис наследството нито на баща си, нито това от майка си и е знаела за волята на баща си да завеща имотите си, чрез процесното завещание, като от момента на смъртта на завещателя се ползвала и от правата по завещанието. Според ответниците завещанието от 23.04.2012г. било изписано изцяло- от начало до край от завещателя А.М.К., в т.ч. в доколкото им е известно в присъствието на

длъжностно лице, нотариус. Изписването саморъчно на завещанието от начало до край било с почерка и по ясната воля на завещателя. Въвежда възражение за давност, като посочва, че правото да се иска от съда да прогласи нищожност на завещание, респ. да се постанови намаляване на завещания и дарения се погасява с 5 годишен давностен срок. По иска за прогласяване на нищожност, този срок тече от датата на смъртта на наследодателя, а при иска за намаляване на завещателни разпореждания от момента, в който заветникът или поемателят по завещанието упражни своите права по завещанието. В случая ищцата още към момента на смъртта на завещателя, знаела за завещанието и неговото съдържание какво и на кого е завещано, в т.ч. имайки предвид, че в нейна полза също има завещани имоти. Ищцата се е ползвала от тези имоти. За завещанието, ищцата бе уведомена и от майка ни Ф.М.К., което също се ползвала от завещанието. Оспорват твърдението, че завещанието не е изписано от А.М.К., починал на 16.10.2015г., както и че не било подписано от него. Неоснователно било и твърдението за нищожност, поради липса на датата в завещателния акт по причина, че изписаната дата била на реда под този, на който е изписан подписа. По отношение на иска за възстановяване на запазена част, взема становище за неоснователност на същия. Ответникът М. Н. Б. не бил пряк наследник на завещателя. Не се представяли доказателства за приемане от страна на ищцата на наследството на А.М. по опис. Посочва, че когато заветникът не е наследник по закон, както е в разглеждания случай, възстановяване на запазена част на наследник се допуска, ако той изрично е заявил, че приема наследството по опис и такъв е съставен от районния съд. Според ответниците за да се установи размера на запазената част на ищцата е необходимо да се образува наследствена маса в съответствие с разпоредбата на чл. 31 ЗН, с включване на всички имоти, принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията и увеличението на наследството по чл. 12 ал. 2 ЗН и се прибавят даренията. Посочва се, че в полза на ищеца има извършено завещание от наследодателя А.М.К., по отношение на два недвижими имота, стойността на които запълва обема от права съответен на запазената й част. Що се отнася до завещателните разпореждания извършени в полза на ответниците, се твърди, че тяхната стойност е значително по-ниска от стойността на имотите завещани в полза на ищцата по делото. Сочат също така, че приживе наследодателят – А.М.К., починал на 16.10.2015г., е дарил в полза на дъщерите си собствената си жилищна сграда с дворно място в с.С., улР. 16, които дъщерите му владеят, повече от двадесет години, подобрили са, подобряват и поддържат до момента.

При разглеждане на делото от фактическа страна е установено, въз основа заключението на съдебно-почерковата експертиза, съгласно която ръкописният текст и подписът, изписани в процесното саморъчно завещание, вероятно са изписани от А.М.К., а в о.с.з. на 02.03.2023 г. вещото лице уточнява, че заключението е изготвено на база характерни частни признаци, които се намират и в букви от съответния ръкописен текст – обект на изследването и поради недостатъчност на сравнителен материал дава вероятност. Заключението е кредитирано то съда и е приета неоснователност на иска по чл.42б“б“ЗН експертното заключение обосновава автентичност на оспореното завещание, поради което въведените оспорвания от ищеца, че същото не е изписано и подписано от неговия автор

А.М.К. съдът счита за неоснователни. Според решаващия районен съд независимо, че датата на завещанието е поставена под подписа не е налице нищожност на основание чл.42, б."б" вр. чл.25, ал.1 от ЗН, тъй като завещателното разпореждане е написано при спазване на формалните изисквания на чл. 25 от Закона за наследството-подписът да бъде след завещателните разпореждания, което обстоятелство в случая е налице, тъй като няма завещателни разпореждания, които да са направени след него и е счетено, че документът има ясна дата на съставянето му и същото отговаря на формалните изисквания на чл.25, ал.1 ЗН за валидност. Процесното саморъчно завещание е надлежно обявено от нотариус по реда на чл. 27 от ЗН и е вписано от съдия по вписвания в Имотния регистър при АВ. С оглед изложеното оспореното завещание е действително и искът за прогласяване неговата нищожност е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Въззивният съд не може да се произнася по основания за неправилност на въззивното решение, извън посочените във въззивната жалба, освен в случаите, когато прилага материалния закон, определяйки сам точната правна квалификация на предявените искове и на насрещните права и възраженията на страните.

Вън от това той проверява само посочените в жалбата правни изводи, законосъобразността на посочените в жалбата процесуални действия и обосноваването на посочените в жалбата фактически констатации на първоинстанционния съд.

Съгласно задължителните указания и разясненията относно правомощията на въззивната инстанция предвид разпоредбата на чл. 269 от ГПК, дадени с т. 1 и мотивите към нея от тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. на ОСГТК, въззивният съд се произнася служебно само по въпросите относно валидността и процесуалната допустимост на първоинстанционното решение, а при проверката относно правилността на същото - само за приложението на императивни материално правни норми и когато следи служебно за интереса на някоя от страните по делото или за интереса на родените от брака ненавършили пълнолетие деца при произнасяне на мерките относно упражняването на родителските права, личните отношения, издръжката на децата и ползването на семейното жилище; като по останалите въпроси въззивният съд е ограничен от релевираните във въззивната жалба основания и в рамките на заявеното с нея искане за произнасяне от въззивния съд.

По оплакванията за незаконосъобразност на постановеното решение по иска за прогласяване нищожността на завещанието.

Настоящият състав се солидаризира с извода направен от първоинстанционния съд и приема, че процесното завещание не е нищожно. При разглеждане делото от окръжен съд е допусната и изслушана повторна съдебно-почеркова експертиза, вещото лице по която депозира заключение, (което настоящият състав кредитира като добросъвестно и компетентно изготвено), че ръкописният подпис за завещател в оригинала на завещанието от А.М.К. от 25.04.2012 година са изписани от А.М.К..

В тази връзка за пълнота на изложеното следва да се вземе предвид, че законовите изисквания за форма и съдържание на саморъчното завещание са строго формални и

императивни. За да породи действие саморъчното завещание, то трябва да отговаря на изискванията на чл. 25, ал. 1 от ЗН да е изцяло написано ръкописно от завещателя, да съдържа означение на датата, на която е съставено и да е подписано от него, като подписът трябва да е поставен след завещателните разпореждания. Липсата на която и да е от горните предпоставки обосновава нищожността на завещанието, съгласно чл. 42 буква "б" от ЗН.

Датата е необходим елемент за действителността на саморъчното завещание и има значение, за да се определи дали завещанието е извършено по време, когато завещателят е имал дееспособност да прави завещателни разпореждания. Датата трябва да съдържа денят, месеца и годината на съставяне на завещанието. Завещанието трябва да е подписано от завещателя като подписът трябва да е след завещателните разпореждания.

По своята правна природа саморъчното завещание представлява частен диспозитивен документ и се ползва с предвидената в чл. 180 от ГПК формална доказателствена сила, която се основава на неговата автентичност. Когато се оспорва автентичността на завещанието, какъвто е настоящият случай, доказателствената тежест за установяване при условията на пълно и главно доказване, че същото е написано и подписано от завещателя е върху страната, която се ползва от документа и черпи изгодни за себе си правни последици от оспорения завещателен акт, по аргумент на чл. 193 ал. 3 изр. последно от ГПК (в този смисъл Решение № 60 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 693/ 2012 г. на ВКС, II г. о.; Решение № 207 от 21.01.2016 г. по гр. д. № 1381/ 2015 г. на ВКС, I г. о., постановени по реда на чл. 290 ГПК и други).

Спорът в конкретния случай се свежда до това дали завещанието е написано от завещателя и дали е подписано от него.

В чл. 42 от Закон за наследството са предвидени случаите на нищожност на завещанието, а в чл. 43 от Закон за наследството - на унищожаемост на завещанието, каквито съдът приема, че не са налице. При съставяне на завещанието е спазена разпоредбата на чл. 25 от Закон за наследството, касаеща уредбата на саморъчното завещание, каквото е и настоящото. Видно от приетото по делото от районен съд експертно заключение както текстът, така и подписът под саморъчното завещание от 23.04.2012 година са изпълнени вероятно от А.М.К., като вещото лице обосновава вероятност на заключението си предвид оскъдния сравнителен материал по делото, поради което законосъобразно и в съответствие с цитираната практика на ВКС обективирана в решение №158/03.07.2013 година, по гр.д. №1455/2013 година, второ гражданско отделение районен съд приема за установено, че ръкописният текст и подписът под саморъчното завещание е положен от А.М. К.. Този извод на районен съд е в съответствие с констатациите на вещото лице по назначената и изслушана от въззивния съд повторна почеркова експертиза, вещото лице по която дава категорично заключение относно авторството на ръкописния текст и подписа на завещанието, в смисъл, че същото е изпълнено от завещателя.

Неоснователно е и оплакването за нищожност на завещанието поради неспазване формалните изисквания на чл.25 ЗН, поради изписване датата след подписа на завещателя.

Според настоящия състав с въззивната жалба неправилно се интерпретират изложените от районен съд мотиви относно приетото, че предвид съдържанието му завещателното разпореждане е написано при спазване на формалните изисквания на мл.25 от закона за наследството, тъй като в съответствие с цитираната разпоредба подписът е положен след завещателните разпореждания и след полагането му няма извършвани завещателни разпореждания. Датата на съставянето на завещанието в настоящата хипотеза ясно и пълно е изписана, а подписът е поставен под завещателните разпореждания. Районен съд е обсъдил и възражението на ищцата относно датата и изписването ѝ след подписа на завещателя, като е прието законосъобразно, че значим в случая е факта на изписване на датата след завещателното разпореждане и е направен краен извод, с който настоящия състав се солидаризира, че завещателното разпореждане е изготвено в съответствие с изискванията на чл.25 ал.1 Закона за наследството и е валидно.

Неоснователно е и оплакването за незаконосъобразност на атакуваното решение и в частта относно направените изводи по евентуалния иск с правно основание чл.30 ЗН.

При разглеждане на делото е установено от фактическа страна, че със саморъчното завещание от 23.04.2012г. наследодателят А.М.К. е заявена волята му относно подялбата на неговото имущество след смъртта му. Стопанската сграда на двора в с. С. и градината към нея е завещана на дъщеря му С. А. Б., на внука му М. Н. Б. (втория ответник и син на първата ответница) е завещана в местност Заив обработваема площ и ливада. На дъщеря му Е. А. Ш. е завещана в местността Л. 5 декара обработваема земя без ливада и горски масиви.

Останалата част от имуществото си и къщата наследодателят е завещал на съпругата си Ф.М.К., както и в завещанието е отбелязано, че в случай, че съпругата на завещателя почине преди него, нейният дял остава за дъщеря му С. А. Б.. Няма спор, че завещанието е обявено с протокол на нотариус Семир Бозов за обявяване на саморъчно завещание и е вписано по партидата на наследодателя А.М.К. като акт № *, том*, вх. рег. № 231/03.05.2017 г. на Служба по вписванията при РС М. (л. 18 -20 д.) Представено е заверено копие от декларация по чл. 4, б. „к“ от ПВ от Ф.М.К. – съпруга на наследодателя, с която същата е декларирала, че в наследството от А.М.К. са ѝ известни описаните седемнадесет земеделски имота.

Видно от нотариален акт за собственост на недвижим имот, възстановен по ЗСПЗЗ № 438 от 29.10.1997 г. на нотариус Семир Бозов (л. 11) С.М.Б. и А.М.К. са признати за собственици по наследство от М.М.К. на имоти находящи се в землището на махала Л., общ. М., съответно -нива в местността „К.“ с площ от 10.223 дка, десета категория, съставляващ имот № 000149 по картата на землището; ливада в местността „К.“ с площ от 22.717 дка, десета категория, съставляващ имот № 000149 по картата на землището

По молба от Ф.М.К. на основание чл. 4, б. „к“ от ПВ въз основа на обявеното саморъчно завещание на А.М.К. (л. 17 д.) последната е вписана като заветник на поземлен имот, пл. № 102030, с площ по документи – 4.496 дка, местност Л., с. С., общ. М.; поземлен имот, пл. № 059003, площ по документи: 2.252 дка, местност „Л.“, обл. С., община М., с. С.;

поземлен имот пл. № 048011, площ по документи – 1.368 дка, местност Г.З., с. С.; поземлен имот пл. № 059019, площ по документи – 17.649 дка, местност Л., с. С.; поземлен имот пл. № 059060, площ по документи – 23.289 дка, местност Л., с. С., поземлен имот пл. № 143, площ по док – 10225.00 кв. м. местност – К., с. Л.; поземлен имот пл. № 059043, площ по док. – 3.980 дка, местност – Л., с. С.; поземлен имот пл. № 000017, площ по док. – 5.482 дка, местност Д., с. М.; поземлен имот пл. № 061018, площ по док – 4.489 дка, местност Л.; поземлен имот пл. № 048005, площ по док. – 1.553 дка местност Г.З., с. С.; поземлен имот пл. № 002013, площ по док. – 4,301 дка, местност Р., с. Л.; Поземлен имот пл. № 149, площ по док. – 22718.00 кв.м., местност К., с. Л.; поземлен имот пл. № 067011, площ по док. – 0.440 дка, местност – Л., с. С.; поземлен имот пл. № 059055, площ по док. 3.112 дка, местност Л., с. С..

С нотариален акт за покупко-продажба Ф.М.К. и С.М.Б., последният чрез пълномощника си М.С.Б. са продали на М. Н. Б. описаните недвижимите имоти, придобити по наследство от М.М.К.(Е.Е.Б.) .С. А. Б. е вписана като заветник по отношение на $\frac{1}{2}$ ид.ч. от поземлен имот пл. № 93, парцел – УПИ VII-93,94, площ по док. – 806.500 кв.м., ПЛ № 93 с площ 806,50 кв.м., за който е отреден УПИ VII-93, 94 с площ 868.50 кв.м., с С., както и $\frac{1}{2}$ ид.ч. от сграда – предназначение – стопанска сграда, парцел УПИ VII-93, 94, площ по документи 126 кв.м., ЕДНОЕТАЖНА ПАЯНТОВА СТОПАНСКА СГРАДА, с. С., общ. М..

М. Н. Б. е вписан като заветник по отношение на поземлен имот пл. № 048004, площ по док. – 3.048 дка, местност Г.З. с. С..

Е. А. Ш. е вписана като заветник на поземлен имот пл. № 059090, с площ по док. – 3.000 дка, местност „Л.“, образуван от имот № 059019, с. С. и на имот пл. № 059040, площ по док. – 2.000 дка, местност „Л.“, образуван от имот № 059019, с. С..

Вещото лице по допълнителната съдебно-техническа експертиза дава заключение, че в декларация по чл. 4, б „к“ от Правилника за вписване на Ф.М.К. са посочени 17 броя имоти. Имотите, посочени в подадената молба вх. № 1906/13.09.2022 г. на л. 141 от делото са 19 бр., но реално имотите по т. 18 и т. 19, а именно ПИ № 059090 – 3000 кв.м. и ПИ № 059040 – 5000 кв.м. дублират част от площта и са част от ИМОТ ПИ № 059019 – 17649 кв. м., като площта на ПИ № 059040 е 2000 кв.м. С нотариален акт №*, том *, рег. № 749, дело № 42 от 2017 г. от 04.05.2017 г. (л. 26) имотите, които са включени в дела от завещанието, оставен на Ф.М.К. - ПИ 43983.1.149 с площ 22718 кв.м., ПИ 102030 с площ 4496 кв.м, ПИ 061104 с площ 2245 кв.м., ПИ 067011 с площ 444 кв.м., ПИ 059050 с площ 3162 кв.м., ПИ 059062 с площ 7206 кв.м., ПИ 059091 с площ 11645 кв.м. са продадени на ответника М. Н. Б..

Към момента на откриване на наследството на наследодателя А.М.К., наследствената маса се състои от следните имоти: $\frac{1}{2}$ ид. ч. от поземлен имот пл.№93, с площ 806.5 кв.м., за който е отреден УПИ VII-93,94, с площ 868.5 кв.м., в кв.13 по плана на с.С., общ.М., одобрен със Заповед №РД-124 от 18.06.1979 год., ведно с $\frac{1}{2}$ ид.ч. от построената в него едноетажна паянтова стопанска сграда, със застроена площ 126 кв.м., както и $\frac{1}{2}$ ид. част от следните недвижими имоти, намиращи се на територията на Община М.: Поземлен имот с

идентификатор 43983.1.143 по кадастралната карта на с.Л., общ.М., обл.С., местност „К.“, с площ 10225 кв.м.; Поземлен имот с идентификатор 43983.1.149 по кадастралната карта на с.Л., общ.М., обл.С., местност „К.“, с площ 22718 кв.м.; Поземлен имот №059019 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 17.649 дка, девета категория, в м."Л."; поземлен имот №059019 по КВС на з-ще с.Л., общ.М., с трайно предназначение дървопроизводителна площ, с площ 4.301 дка, м."Р.", попадащ в отдел 443, подотдел „и“; поземлен имот №067011 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 0.440 дка, девета категория, в м."Л."; поземлен имот №048004 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 3.048 дка, пета категория, в м."Г.З." поземлен имот №048005 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 1.553 дка, пета категория, в м."Г.З.", поземлен имот №048011 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 1.368 дка, пета категория, в м.Торен заив", поземлен имот №059003 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 2.252 дка, девета категория, в м."Л.", поземлен имот №061018 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 4.489 дка, девета категория, в м."Л.", поземлен имот №000017 по КВС на з-ще с.М., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 5.482дка, девета категория, в м."Д.", поземлен имот №102030 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение иглолистна гора, с площ 4.496 дка, девета категория, в м."Л.", попадащ в отдел 442, подотдел „з“, поземлен имот №059055 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 3.112 дка, девета категория, в м."Л.", поземлен имот №059060 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 23.289 дка, девета категория, в м."Л.", поземлен имот №059062 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 7.206 дка, девета категория, в м."Л.", поземлен имот №059043 по КВС на з-ще с.С., общ.М., с трайно предназначение ливада, с площ 3.980 дка, девета категория, в м."Л.". Имотите по т. 18 и т. 19 в представената молба вх. № 1906/13.09.2022 г. на л. 141 от делото дублират част от площта и са част от имот ПИ № 059019 -17649 кв.м.

Вещото лице по назначената и изслушана пред районен съд допълнителната съдебно-оценъчна експертиза дава заключение, че към 16.10.2015г. пазарната цена на описаните по-горе имоти към момента на откриване наследството 16.10.2015 година възлиза общо в размер на сумата 35 774 лева, с посочване цената на всеки един от имотите.

Качеството на наследник по закон на ищцата от кръга на лицата по чл. 28 ал. 1 ЗН е юридически факт, пораждащ преобразуващото ѝ право да иска намаление на завещанията и даренията до размер, необходим за допълване на запазената ѝ част, след като прихване направените в нейна полза завети или дарения с изключение на обичайните дарове (такива в случая няма), ако не може да получи пълния ѝ размер от имуществото на наследодателя – чл. 30 ал. 1 ЗН.

За да се установи дали е накърнена тя, следва да се определи размера ѝ в парично стойностно измерение, както и размера на разполагаемата част на наследодателя по начина, уреден с правилата, съдържащи се в разпоредбата на чл. 31 ЗН, с чието точно приложение се

стига до образуване на така наречена маса, изразена като една стойностна парична величина (сума), в която се включва не само стойността на принципно годните за наследяване права, притежавани от наследодателя и налични в имуществото му към деня на откриване на наследството, но и стойността на даренията, след като от първата стойност се извадят неговите задължения и увеличението на наследството по чл. 12, ал. 2 ЗН (каквото по делото не се твърди да има).

В конкретния случай за накърнена запазена част на ищцата следва да бъде упражнено само спрямо ответницата С. Б.а, но не и спрямо втория ответник М. Б., във връзка с наведените фактически твърдения за нищожност на завещанието. В случая относно разпореждането в полза на ответника Б., внук на наследодателя А.К. следва да се постави и въпросът за приемане наследството по опис от ищцата, тъй като не е наследник, призован да наследява, поради което срещу този ответник, следва о да се прецени спазването на изискването по чл. 30, ал. 2 от ЗН, доколкото под термина "наследници по закон" по чл. 30, ал. 2 от ЗН следва да се разбират наследниците, които в конкретен случай са призовани да наследяват, а не всички лица, указани в чл. 5 - 10 от ЗН. Съдът счита, че приемането на наследството по опис би било елемент от основанието за възникване на правото да се иска възстановяване на запазена част спрямо този ответник.

В случая е приложима разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от ЗН по отношение на ответника М. Б., който не е призован да наследи А.К. като негов внук и син на ответницата С. Б.а. С ТР № 3/2013 г. на ОСГК на ВКС, т. 4 е прието, че изискването за приемане на наследство по опис е предпоставка за реализиране на правото по чл. 30, ал. 1 от ЗН да се иска възстановяване на запазена част от наследството, само когато наследодателят е извършил дарствени разпореждания или частни завещателни разпореждания, но не и когато завещателното разпореждане е универсално-последното, съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗН придава на лицето, в полза на което е направено, качеството наследник, а не кредитор на наследството.

В настоящия случай наследодателят се е разпоредил със саморъчното си завещание с всички притежавани от него имоти, но не в полза на едно лице, а на четири лица-съпругата си, двете си дъщери и внука си. Няма законова пречка едно лице, с един акт да направи завещание в полза на повече от едно лице. Въпреки че са извършени с един акт, разпорежданията следва да бъдат разгледани независимо едно от друго, като в случай че някое от тях е недействително, то не опорочава другото.

С т. 4 от цитираното по-горе ТР № 3/13 г. се приема, че приемането на наследството по опис е материална предпоставка за реализиране правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството спрямо заветник, който не е призован към наследяване. Т. е. приемането на наследството по опис е елемент от основанието за възникване на правото да се иска възстановяване на запазена част спрямо лице, което не е призовано към наследяване.

В случая по делото ищцата не твърди, нито има доказателства да е приела наследството по опис. Ето защо правилен е изводът на първостепенния съд за

неоснователност на иска за накърняване на запазената част на ищцата спрямо М. Б., (доколкото няма доказателства по делото ищцата да е приела наследството по опис).

Имуществените наследими права, които Е. А. Ш. е притежавала към момента на откриване на наследството (16.10.2015 г.), са установени по делото и страните не спорят.

Сборът на тяхната стойност съгласно приетото от съда допълнително заключение на съдебно-оценъчната експертиза на вещото лице инж.Денка Стоева към момента на откриване на наследството възлиза на сумата 35 774 лева. От тази сума следва да се извадят установените задължения на наследодателя, но такива не се твърди да има, поради което стойностната маса по чл. 31 ЗН възлиза на 35 774 лева.

При тези факти и по аргумент на чл. 29 от ЗН ищцата е низходящ наследник по закон на наследодателя А.М.К. с право на запазена част от 1/4 ид. ч. от оставеното от него наследство. Това е така, тъй като общият наследодател на страните по делото А.М.К. е оставил две деца и преживяла съпруга, поради което, съгласно чл. 29 ал. 1 и ал. 3 от ЗН, запазената част от наследственото му имущество е $\frac{1}{4}$ - 8 943.50 лева, а разполагаемата част, извън запазената е $-\frac{3}{4}$ или по 8 943.50 лева за всеки един от наследниците (двете дъщери и преживяла съпруга).

Ищцата е получила имот на стойност 2 250 лева, поради което е налице накърняване на нейната запазена част със сумата 6 693.50 лева, както правилно приема районен съд.

Допълването следва да стане в резултат на съразмерно намаляване на завещателните разпореждания според правилата на чл. 33 и чл. 32 ЗН, доколкото завещателят не е разпоредил другояче и фактите не покриват хипотезата на чл. 34 изр. 1-во ЗН, поради което съответно няма направен избор от облагодетелстваните лица кои подарени или завещани имоти да бъдат негов предмет (на намаляването).

Съразмерното им намаляване съобразно чл. 32 ЗН, съдът извършва като умножава стойността на всеки отделен завет със стойността на накърнението и полученото разделя на общата стойност на завещаните имущества. Така заветът в полза на ответницата С. Б.а следва да се намали със сумата 305.74 лева, както правилно е процедирал районен съд.

Съпоставени по реда на чл. 36 ал.2 ЗН, стойността на завещаното имущество 11 130 лева със стойността на запазената част на С. Б.а като наследник без искане за възстановяване и стойността на разполагаемата част е сума в общ размер 17 887 лева. Тази стойност не се надвишава поотделно от завещателните разпореждания с $\frac{1}{2}$ ид.ч. от поземлен имот пл.№93, ведно с $\frac{1}{2}$ идеална част от построената в него едноетажна паянтова сграда, със застроена площ 126 кв.м., поради което имотите могат да се задържи от ответницата.

Или сумата 305.74 лева, която е необходима за възстановяване на накърнената запазена част на ищцата от цялото имущество на наследодателя й.

Следователно според въззивната инстанция не е налице нарушение на посочените

текстове на ЗН и не е осъществено такова от първоинстанционния съд, най-малко защото стриктно са спазени разпоредбите на чл.28 и чл.29ал.1 ЗН, така и специалната императивна разпоредба на чл.31ал.1 ЗН.

Въззивната жалба се явява неоснователна и следва атакуваното съдебно решение и поправеното да бъдат потвърдени.

Въззивницата се ограничава до бланкетни твърдения, без да ги подкрепя с надлежни доказателства, а се излагат доводи, които нито сочат в какво точно се изразяват нарушенията на материалния и по-конкретно на Закона за наследството, нито се сочи наличие на неточности или пропуски в самите аритметични изчисления на запазената част на страните.

Районен съд е обсъдил всички представени по делото доказателства в тяхната цялост и взаимовръзка, като е постановил решение, което отговаря на приетите за установени факти и при спазване съдопроизводствените правила. Решението е и мотивирано и оплакванията за липса на мотиви и допуснати нарушения от съда на правилата на материалния закон се явяват безпочвени, необосновани и ще следва атакуваното решение и поправилото го такова да бъдат потвърдени.

С оглед даденото разрешение по спора, тъй като са своевременно поискани, надлежно документирани и е представен списък по чл.80 ГПК направените от въззиваемите разноси за ползвана адвокатска помощ в размер на 1000 лева да се възложат в тежест на въззивницата, която следва да понесе своите.

Неоснователно е и направеното възражение за прекомерност на разностите претендирани от въззиваемите. Сумата от 1000 лева е за осъществено процесуално представителство на двамата въззиваеми, т.е. по 500 лева за всеки от тях и не е в нарушение на Наредбата за минимални размери на адвокатски възнаграждения, тъй като се касае за предявени четири в обективно и субективно съединение искове.

Мотивиран от гореизложеното съдът в настоящия си състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №62/30.05.2022 година и поправилото го решение №86/12.07.2023 година, постановени по в.гр.д. №69/2022 година по описа на М.ски районен съд като правилно и законосъобразно постановено.

ОСЪЖДА Е. А. Ш., ЕГН ***** да заплати на С. А. Б., ЕГН ***** и М. Н. Б., ЕГН ***** направените разноси за ползвана адвокатска помощ пред

въззивната инстанция в размер на 1000 (хиляда)лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС, в едномесечен срок от връчването му на страните при наличие на основанията на чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____